

NØVN

Óli Jacobsen 75 ár

Fyri hvønn dag, sum gongur, má eg staðfesta, at eg siggi meira og meira upp til pápa mín – og tað er ein framíhjárættur, sum eg eri ógvuliga takksamur fyri. Tað er tí við gleði, at eg skrivi eina heilsan til mín pápa og fyrimynd, nú hann varð 75 ár 21. august.

Babba er føddur í Danmark undir krígunum og búði har tey fyrstu sjei árin av lívinum, áðrenn tey fluttu til Norðragøtu. Elstur av seks undankomnum systkjum hevur ein ávís ábyrgd ligið á honum, og er hetta ivaleyst ein av orsøkunum til, at hann í triðingsöld gekk á odda fyri føroyska fiskimannin. Hóast bókligu evnini vóru øllum sjónlig, fór babba til sjós sum 14 ára gamal. Allarhelst tí ráð ikki hava verið at sent dreingin í skúla. Eg havi so eisini hoyrt frá einum, babba sigldi saman við, at hann var ikki akkurát sum aðrir flest. Tá hann ikki arbeiðdi, át ella svav, lá hann í koyggjuni við eini bók. Babba sigldi, til hann bleiv 27, tá hann í 1971 býtti trolaradekkið um við kontórgólvið á Bryggjubakka sum formaður í Føroya Fiskimannafelag. Í 1994-1998 varð hann valdur á ting fyri Verkamannafylkingina, og fyrriuttan eitt ár sum landsstýrismaður røkti hann sessin sum formaður hjá fiskimonnum fram til 2007. Síðani tá hevur hann skrivað síðsøgu í Sosialinum, eins og hann hevur givið bókur út.

Tað, sum í stuttum lýsir babba sera væl, er, at hann er ómetaliga heilhjartaður – bæði í tí, sum hann ger, og tí, sum hann ikki ger. Tað er antin ella. Hevur hann ikki áhuga í onkrum, so verður ongin orka lögð í tað. Tað veri seg matgerð, handverk, bilar ella fótbóltur. Babba má vera ein av teimum heilt fáu gøtmonnunum, sum ikki leggur petti í fótbóltin. Hann hevur verið til ein fótbóltsdyst í lívinum – men tá sat hann og las ávís í tveir tímar. Tað stuttliga er tó, at babba er so ómetaliga áhugaður í tølum, at hóast ongan áhuga í fótbólti veit hann altíð, hvat dystirnir endaðu við, og hvør liggur nummar eitt.

“Abbi skriar”. Soleiðis er stutta, men neyva lýsingin hjá abbaðørnunum – júst sum vit børnini eisini vildu lýst hann fyri 30 árum síðan. Við einans seks ára langari skúlagongd hevur babba skrivað upp í fleiri leypar av greinum, lesarabøvum, ársfrágreiðingum og nú bókum. Síðan 2009 hevur hann útgivið átta bókur, og er hann í dag í holtur við ta nýggjundu. Uttan at taka munnin ov fullan man babba vera ein tann persónurin, sum við minst skúlagongd hevur lagt flest skrivaðar síður eftir seg. Nakrar túsund er tað so blivið til við tíðini. Tað er eisini stuttligt at fella í prát við fólk, sum hava fingið nógv gott burtur úr skrivingini hjá honum. Babba er bæði ein intelligentur og intellektuellur persónur, og

Babba saman við elstu abbaðóttirini, Kirstin, og bókini “Tær bygdu land”

um hann ikki situr við telduna og skrivar, situr hann við eini bók. Hann er eisini ein av teimum fáu persónunum, sum oftari hevur verið inni á bókasavninum enn í SMS.

Av øllum bókunum, sum babba hevur skrivað, er tað ein, sum hevur eitt heilt serligt pláss: Dollin. Tað hevur hon av góðum grundum, tí áðrenn babba fór í holt við at granska um Dollan, var Dollin illa nokk ein fótnota í føroyskari søgu – og nú er hann vorðin lyklapersónur í heimssøguni. Søgán um Dollan er ógvuliga áhugaverd í sjálvum sær,

men søgan um søguna er minst líka hugtakandi: At sjálvlærdur søgufrøðingur úr Gøtu rættar upp á heimssøguna og fær viðurkenning alt frá leikfólki til søgufrøðingar á Cambridge University. Arbeiðið við Dollanum er ógvuliga sigandi um babba: Hann er forvitin og treiskur sum fáur. Tað er ikki bara sum at siga tað at fáa akademisku verðina at broyta eina yvir 100 ára gamla niðurstøðu, men við miðvísium kanningararbeiði og skjala-gransking fekk babba sannført fleiri av teimum leiðandi søgufrøðingunum innan økið um leiklutin

hjá Dollanum.

Babba hevur nokk Føroya størstu familju – ella hann veit seg í hvussu so er at vera í familju við flestu skyldfólkini aftur til 1712. Tey eru ikki heilt fá. Tað, sum fyrri onnur vildi verið fremmandafólk, er fyrri babba nærmasta familja. Nú tá HM var í fótbólti, spurdi eg til stuttleika, hvørjum babba helt við í kvartfinaluni, Onglandi ella Kroatia. “Tað má vera Ongland, tí har havi eg ein fermenning.” Hóast hatta var sagt eitt sindur í skemti, er tað sigandi fyri babba, tí persónligu sambondini hava alt at siga fyrri

hann. Babba hevur ongantið verið tann, sum hevur tosað nógv – tað hevur hann mammu til – men hann hevur verið trúfastur sum fáur at vitja á fólk – serliga eldri fólk – og á tann hátt í øllum stillum víst umsorgan fyri sínum næstum. Man sær tað eisini á hansara skriving, har hann hevur fest lívssøgurnar hjá fleiri teirra niður á blað. Síðsta dømið var bókin, sum kom undan síðstu jólum “Tær bygdu land”, har lívið og gerandisdagurin hjá 20 vanligum kvinnum varð lýstur.

Babba hevur altíð verið ein heimsborgari – eisini áðrenn tað bleiv so lætt sum í dag. Frá heilt ungum árum av helt og las hann ymsar útlenskar avísir, og brúkti hann nógv tíð upp á at ferðast. Síðani 1950’ini hevur hann havt ymskar pennavinir, og havi eg saman við honum enntá møtt nøkrum teirra í so ymskum londum sum Týsklandi (Eysturtýsklandi), Russlandi, Ungarn og Ísrael. Onkursvegna kemur babba altíð í samband við eksotisk fólk, og tað telist ikki á tveimum hondum, hvussu nógv ymsk mál verða tosað inni hjá mammu og babba gjøgnum eitt ár. Mamma er kanska ikki so stinn í enskum, men øll skilja blíðskap.

Hóast babba hevur verið tann sjónligi og almenni persónurin, hevði hann megnað lítið uttan maskinmeistarán í okkara húsi: mamma. Hon hevur syrgt fyri, at gerandisdagurin hevur hingið saman: Ruddað, vaskað, gjørt døgurða og alt annað. Tað, eg minnst, hevur babba einans havt tvær húsligar skyldur: Støvsúgva og fara upp við okkum systkjunum, tá vit skuldu í skúla. Annars stóð mamma fyri tí mesta. Hon var tann tryggja havnin hjá okkum systkjunum, meðan babba var úti og stríddist í almenna rúminum. Enn sum áður er tað líka gott og trygt at koma oman í Grims Kambansgøtu, har hitin og blíðskapurin ongantið skorta. Babba er nógv um síni abbaðørn, og elskar hann at fara út við teimum – helst yvir á bókasavnið. Tað gongur næstan ikki dagur, har mamma og babba ikki siggja okkurt ommu- og abbaðørnið.

Mamma, Kirstin f. Nielsen av Eiði, og babba giftust í 1981 og hava fyra børn: Linda (1982), Kári (1983), Óli Jákup (1987) og Tróndur (1991). Ommu- og abbaðørnini eru blivin seks í tali, og tað sjeiynda er á veg.

Babba er ikki sum onnur – og tað eri eg glaður fyri. Meðan tey flestu kenna hann sum almennan persón, og mong hava fingið gleði av hansara skriving, havi eg fingið tann framíhjárætt og gleði at kenna hann fyrst og fremst sum pápa.

Óli Jákup